ରୀତିଯୁଗୀୟ କବୟତ୍ରୀ ବୃନ୍ଦାବତୀ ଦାସୀ

ଡ. ସୁଶ୍ରୀ ସଂଗୀତା ସ୍ୱାଇଁ

ସହକାରୀ ଅଧ୍ୟାପିକା, ଦୂରନ୍ତର ଶିକ୍ଷା ବିଭାଗ, ଫକୀରମୋହନ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ

ସଂକ୍ଷିପ୍ତସାର :

ଆଦି ଯୁଗରେ ନାରୀ ସାହିତ୍ୟ ମୌଖିକ ସାହିତ୍ୟ ରୂପରେ ପ୍ରଚଳିତ । ଲିପିବଦ୍ଧ ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟ ର ସର୍ବ ପ୍ରଥମ ଭିତ୍ତିଭୂମି ଚର୍ଯ୍ୟାପଦ ରେ ମଧ୍ୟ ନାରୀ ରଚନା ର ସନ୍ଧାନ ମିଳେ। ତେବେ ଲିଖିତ ନାରୀ ସାହିତ୍ୟ ର ପରିଚୟ ସର୍ବ ପ୍ରଥମେ ପଞ୍ଚସଖା ସାହିତ୍ୟ ରେ ମିଳେ. ବୈଷ୍ଣବୀ ଯୁଗ ର ମାଧବୀ ଦାସୀ ଙ୍କ ପରେ ଆଉ କୌଣସି ନାରୀ କବିଙ୍କ ରଚନା ତଥ୍ୟ ଏଯାଏଁ ମିଳିନାହିଁ। ତେଣୁ ବୃନ୍ଦାବତୀ ଦାସୀ ହିଁ ପ୍ରାଚୀନ କବୟତ୍ରୀ ବୋଲି ମନେ ହୁଏ. ଆଲୋଚ୍ୟ ପ୍ରବନ୍ଧ ରେ ବୃନ୍ଦାବତୀ ଦାସୀ ଙ୍କ ପୂର୍ଣ୍ଣତମ ଚନ୍ଦ୍ରୋଦୟ କାବ୍ୟ ର ଏକ ଅନୁଶୀଳନ ର ପ୍ରୟାସ କରା ଯାଇଛି ।

ପ୍ରମୁଖ ଶବ୍ଦାବଳୀ : ନାରୀ ସାହିତ୍ୟ, ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ଲୀଳା, ରୀତି କାବ୍ୟାଦର୍ଶ, ବୈଷ୍ଣବଯୁଗ, କୃଷ୍ଣ ଚରିତ, ଲୀଳା, ମହାଭାବ

ନାରୀ ସମସ୍ତ ଧର୍ମ, ସଂପ୍ରଦାୟ ଓ ସମାଜର ମୂଳପିଣ୍ଡ । ଶ୍ଳୋକ ରେ ପ୍ରଥମ ସ୍ଥାନ ନାରୀ ବା ମାତା ଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି। ଧରିତ୍ରୀ ପରି ସହିଷ୍ଣୁତା, ଆକାଶ ପରି ଆଶା କୁସୁମରେ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ, ସମୁଦ୍ର ପରି ପ୍ରୀତି-ରତ୍ନ ଗର୍ଭା ନାରୀ ହିଁ ସ୍ନେହର ଉଷ୍ମତାରେ ସଂସାରକୁ ସ୍ୱେଦସିକ୍ତ କରିପାରେ । ଯେତେବେଳେ ଏହି ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ପୃଥିବୀର ଅଧିକାରିଣୀ ଲେଖନୀ ଧରେ ସେତେବେଳେ ଏକ କ୍ରାନ୍ତି ବିପ୍ଳବର ସୂତ୍ରପାତ ଘଟେ।

ତେବେ ଓଡ଼ିଆ ଲିଖିତ ସାହିତ୍ୟ ର ଆଦିଯୁଗ ରେ କୌଣସି ନାରୀ ଲେଖିକାଙ୍କ ସୂଚନା ମିଳେ ନାହିଁ।ପଞ୍ଚ ସଖା ଯୁଗ ରେ ମାଧବୀ ଦାସୀ ପ୍ରଥମ ନାରୀ କବି ଭାବେ ଆତ୍ମପ୍ରକାଶ କରନ୍ତି। ତେବେ ମଧ୍ୟ ଯୁଗରେ ସଫଳ ନାରୀ କବି ଭାବେ ବୃନ୍ଦାବତୀ ଦାସୀ ଆତ୍ମ ପ୍ରକାଶ ଲାଭ କରନ୍ତି। ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟରେ ମଧ୍ୟ ଯୁଗ ବା ରୀତି ଯୁଗର ପ୍ରମୁଖ କବି ଯଥା ଉପେନ୍ଦ୍ର ଭଞ୍ଜ, ଦୀନକୃଷ୍ଣ, ଅଭିମନ୍ୟୁ ସାମନ୍ତସିଂହାର, ବଳଦେବ ରଥଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ନାରୀ କବି ଭାବରେ ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ପରିଚୟ ସୃଷ୍ଟି କରିଥିବା କବି ହେଉଛନ୍ତି ବୃନ୍ଦାବତୀ ଦାସୀ। ବୃନ୍ଦାବତୀ ଦାସୀଙ୍କୁ ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟର ସଫଳ ଆଦି ନାରୀ କବିର ମାନ୍ୟତା ପ୍ରଦାନ କରିବାରେ ଅତ୍ୟୁକ୍ତି ହେବ ନାହିଁ। ସଫଳ ବୈଷ୍ଣବ କାବ୍ୟ ରଚନାରେ ସିଦ୍ଧହସ୍ତତା ଅର୍ଜନ କରିଥିବାରୁ ସେ ଥିଲେ ବୈଷ୍ଣବୀ।

ଜନ୍ମ ଓ ଜୀବନୀ :

ବୃନ୍ଦାବତୀ ଦାସୀଙ୍କ ଜନ୍ମ ପୁରୀ ଜିଲ୍ଲା ଅନ୍ତର୍ଗତ ମଳିପଡ଼ା ଗ୍ରାମରେ। ମଳିପଡ଼ାର କରଣ ପରିବାରରେ ଚନ୍ଦ୍ରଶେଖର ମହାପାତ୍ରଙ୍କୁ ବିବାହ କରିଥିଲେ ବୋଲି କବିଙ୍କ କାବ୍ୟ ଗ୍ରନ୍ଥ " ପୂର୍ଣ୍ଣତମ ଚନ୍ଦ୍ରୋଦୟ"ରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛନ୍ତି। ଏହି କାବ୍ୟର ଦ୍ୱିତୀୟ ଅଧ୍ୟାୟରେ କବି ଲେଖିଛନ୍ତି,

"ସୁଜନେ ସାବଧାନ କର / ଦ୍ୱିତୀୟେ ଅଧ୍ୟାୟ ବିଚାର / କରଣ କୂଳରେ ସମ୍ଭୂତ / ପତି ମୋ ବିଷ୍ଣୁ ରେ ଭଗତ / ଚନ୍ଦ୍ର ଶେଖର ଦାସ ନାମ/ ଜଗନ୍ନାଥ ଦାସ ନନ୍ଦନ ॥"

ଚନ୍ଦ୍ରଶେଖରଙ୍କ ପରିବାର ବୈଷ୍ଣବ ଥିବାରୁ କୁଳ ସଂଜ୍ଞା ମହାପାତ୍ର ବଦଳରେ ଦାସ ସଂଜ୍ଞା ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ। କବି ଖୋର୍ଦ୍ଧା ରାଜା ଦିବ୍ୟସିଂହ ଦେବଙ୍କ ସମସାମୟିକ।

କବିଙ୍କ ସୃଷ୍ଟି :

ବୃନ୍ଦାବତୀ ଦାସୀଙ୍କ ସ୍ରଷ୍ଟା ଜୀବନର ପରିଚୟ ହେଉଛି

ପୂର୍ଣ୍ଣତମ ଚନ୍ଦ୍ରୋଦୟ କାବ୍ୟ ଗ୍ରନ୍ଥ। ଖୋର୍ଦ୍ଧା ରାଜା ଦିବ୍ୟ ସିଂହ ଦେବଙ୍କ ସମୟରେ ଆନୁମାନିକ ୧୬୯୯-୧୭୦୦ ସାଲରେ ଏହି କାବ୍ୟଟିକୁ ରଚନା କରିଥିଲେ। କାବ୍ୟଟି କୋଡିଏ ଛାନ୍ଦ ବିଶିଷ୍ଟ ନବାକ୍ଷରୀ ବୃତ୍ତରେ ରଚିତ।

କାବ୍ୟର ନାମକରଣ ର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ :

କାବ୍ୟର ଏହିପରି ନାମକରଣ ସମ୍ପର୍କରେ କବି କୁହନ୍ତି ଏକଦା କବି ସ୍ୱାମୀଙ୍କୁ ଶ୍ରୀ କୃଷ୍ଣଙ୍କ ପୂର୍ଣ୍ଣତମ ଲୀଳା ପ୍ରସଙ୍ଗ ପଚାରିଥିଲେ। ବୃନ୍ଦାବତୀଙ୍କ ଏଇ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତରରେ ତାଙ୍କର ସ୍ୱାମୀ ତାଙ୍କୁ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ପୂର୍ଣ୍ଣ ତମ ଲୀଳାର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ ବହୁ ଗ୍ରନ୍ଥ ଆଲୋଚନା କରି ବୁଝାଇଲେ। ତେବେ ଏହି ଗ୍ରନ୍ଥରେ କୃଷ୍ଣଙ୍କ ଦ୍ୱାରିକା ଲୀଳା, ମଥୁରା ଲୀଳା, ଓ ବ୍ରଜ ଲୀଳା ଆଦି ପ୍ରସଙ୍ଗ ଅତି ସରଳ ସାବଲୀଳ ଭାବେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ହୋଇଛି। କୃଷ୍ଣ ରୂପକ ଚନ୍ଦ୍ରର ଉଦୟ ଓ ତାର ପରିପୂର୍ଣ୍ଣତା ପ୍ରତିପାଦନ କାବ୍ୟର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହୋଇଥିବାରୁ ଏହାର ଏହିପରି ନାମକରଣ ହୋଇଛି।

ପୂର୍ଣ୍ଣତମ ଚନ୍ଦ୍ରୋଦୟ କାବ୍ୟ ସମ୍ପର୍କରେ :

କବିଙ୍କ ମତରେ କୃଷ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ଦ୍ୱାରକାରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ, ମଥୁରାରେ ପୂର୍ଣ୍ଣତର, ଓ ବ୍ରଜରେ ପୂର୍ଣ୍ଣତମ। ଏହି ଗ୍ରନ୍ଥରେ କୃଷ୍ଣଙ୍କର ଗୋପଲୀଳାର ମହତ୍ୱ ଅଧିକ ପ୍ରତିପାଦିତ ହୋଇଛି। ଗ୍ରନ୍ଥଟିରେ ପ୍ରଥମ ଅଧ୍ୟାୟରେ ରୀତି କାବ୍ୟାଦର୍ଶ ଅନୁଯାୟୀ ଶବ୍ଦାଳଂକାରର ବ୍ୟବହାର କରି କୃଷ୍ଣ ସ୍ତୁତି କରିଛନ୍ତି। ସେହିପରି ଦ୍ୱିତୀୟ ଅଧ୍ୟାୟର ଏକ ପଂକ୍ତିରୁ କବିଙ୍କ ପ୍ରତିଭାର ପରିଚୟ ମିଳେ।

"ନିତ୍ୟଗୋଲକ ପୂର୍ଣ୍ଣତମ, ଅଟନ୍ତି ପୁରୁଷ ଉତ୍ତମ / ପ୍ରଭୁ ରହିଣ ମର୍ତ୍ତ୍ୟପୁର, ଲୀଳା ଯା କଲେ ତିନି ଠାକୁର / ଏ ତିନି ଠାରୁ କେଉଁ ଠାରେ, ପୂର୍ଣ୍ଣ ତମତା ପ୍ରକାଶିଲେ / ରହିଣ କେବେଣ ହିଁ ଦେଶେ, ଆବର କେବଣ ବୟସେ।"

କବି ବୃନ୍ଦାବତୀ ଦାସୀ କୃଷ୍ଣଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କର ପ୍ରତ୍ୟଙ୍ଗ ନିର୍ଣ୍ଣୟ, ଶୋଭା ବର୍ଣ୍ଣନାରେ ସ୍ୱକୀୟ ବର୍ଣ୍ଣନା ଚାତୁରୀ ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି। ଚତୁର୍ଥ ଅଧ୍ୟାୟରେ ସପତ ଆବରଣ ଧ୍ୟାନ, ସପ୍ତମ ଅଧ୍ୟାୟରେ ଲକ୍ଷଣ ଧ୍ୟାନ, ଅଷ୍ଟମ ଅଧ୍ୟାୟରେ ବେଶ ଧ୍ୟାନ, ନବମ ଅଧ୍ୟାୟରେ ଚରିତ ଧ୍ୟାନ, ଦଶମ ଏବଂ ଏକାଦଶ ଅଧ୍ୟାୟରେ ସେବା ଧ୍ୟାନ, ଦ୍ୱାଦଶ, ତ୍ରୟୋଦଶ, ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶ, ପଞ୍ଚଦଶ, ଷୋଡଶ ଅଧ୍ୟାୟରେ ଗୁଣ ଧ୍ୟାନ, ସପ୍ତଦଶ ଏବଂ ଅଷ୍ଟାଦଶ ତଥା ଉନ୍ନବିଂଶ ଅଧ୍ୟାୟରେ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷ ଧ୍ୟାନ ବିଷୟରେ ଅତି ପ୍ରାଞ୍ଜଳ ଭାବରେ ବର୍ଣ୍ଣନା ରହିଛି। କାବ୍ୟରେ ପଦ୍ମପୁରାଣ, ଭାଗବତ, ଭକ୍ତି ରସାମୃତ ସିନ୍ଧୁ ଆଦିର ପ୍ରଭାବ ପଡିଛି। ଗ୍ରନ୍ଥରେ କୃଷ୍ଣଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କର ଯୌବନ ଓ ବୃଦ୍ଧାବସ୍ଥାଠାରୁ ବାଲ୍ୟ, ପୌଗଣ୍ଡ ଓ କୈଶୋର ଅବସ୍ଥା ଶ୍ରେଷ୍ଠ ବୋଲି ପ୍ରମାଣ କରାଯାଇଛି। କାରଣ ଏହି ଅବସ୍ଥା ରେ କୃଷ୍ଣ ଚନ୍ଦ୍ର ମାଧୁର୍ଯ୍ୟମୟ।

ଗ୍ରନ୍ଥରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ହ୍ଲାଦିନୀ ଶକ୍ତି ରୂପେ ଶ୍ରୀରାଧା ଏବଂ ମହାଭାବ ସ୍ୱରୂପିଣୀ ଗୋପୀମାନଙ୍କ ସହ ନିତ୍ୟ ଲୀଳା ବର୍ଣ୍ଣନା ହୋଇଛି।

କାବ୍ୟରେ କବି ପଞ୍ଚ ଉପାସନା ବିଧି ଯଥା ମାଧୁର୍ଯ୍ୟ, ସଖ୍ୟ, ବାତ୍ସଲ୍ୟ,ଦାସ୍ୟ, ଓ ଶାନ୍ତର ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଛନ୍ତି। ସୁନ୍ଦର ପଦ ସଂଯୋଜନା, ଅର୍ଥ ଗୌରବ, ବିଷୟର ଔଚିତ୍ୟ ହେତୁ ଏହି ଗ୍ରନ୍ଥଟି ଏକ ଲବଣ୍ୟମୟୀ କାବ୍ୟରେ ପରିଣତ ହୋଇଛି। ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷ ଧ୍ୟାନ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ସପ୍ତଦଶ ଅଧ୍ୟାୟରେ କବି ଅଷ୍ଟାଦଶ ଦୋଷ କଥା କହିବାର ଲାଳିତ୍ୟ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଶୈଳୀକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରାଯାଇ ପାରେ।

"ପ୍ରଥମ ଦୋଷ ମୋହ ଯାଣ, / ଦ୍ୱିତୀୟେ ତନ୍ଦ୍ରା ଏ ପ୍ରମାଣ / ଭ୍ରମ ହେବାର ତୃତୀୟରେ / ରୁକ୍ଷ କହିବା ଚତୁର୍ଥରେ *** ସପ୍ତଦଶରେ ବିଷମତ୍ୱ / ଅଠରେ ପରାପେକ୍ଷାକୁତ / ଏ ଭାବେ ଅଷ୍ଟାଦଶ ଦୋଷ / ମହୀରେ ହୋଇଛ ପ୍ରକାଶ।"

କବି ଗ୍ରନ୍ଥର ଏହି ଅଧ୍ୟାୟରେ ସଂସାରରେ ମୋହ, ତନ୍ଦ୍ରା, ଭ୍ରମ, ରୁକ୍ଷ, ଉଦ୍ଧତ, ଲୋଭ, ମଦ, ମାତ୍ସର୍ଯ୍ୟ, ହିଂସା, ଖେଦ, ଅସତ୍ୟ ବଚନ, କ୍ରୋଧ, ଆକାଂକ୍ଷା, ଆଶଙ୍କା, ଚିତ୍ତଭ୍ରମ, ବିଷମତ୍ୱ, ପରାପେକ୍ଷା, ଈର୍ଷା ଆଦି ଦୋଷ ଥିବାର ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ଏହି ସବୁ ଦୋଷର ନିବାରଣ ଲୀଳାମୟ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ପାଦପଦ୍ମରେ ଲୀନ ହେଲେ ସମ୍ଭବ ବୋଲି ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି। କବି ବୃନ୍ଦାବତୀ ଦାସୀ ମଧ୍ୟ ଯୁଗୀୟ କାବ୍ୟାଦର୍ଶର ଅନୁସରଣରେ ଭଣିତା କ୍ରମରେ ରାଜା ଦିବ୍ୟସିଂହ ଦେବ ଙ୍କୁ ସ୍ଥାନିତ କରିଛନ୍ତି। ଯଥା,

"ଦିବ୍ୟସିଂହ ଦେବ ରାଜନ / ତ୍ରିଦଶ ଅଙ୍କେ ଏ
ରଚନ / ଶୁଭ ହୋଇଲା ଗ୍ରନ୍ଥ ଶେଷ /
ଶୁଣି ସକଳ ପାପନାଶ /କହଇ ଦାସୀ ବୃନ୍ଦାବତୀ /
କୃଷ୍ଣ ଚରଣେ ଦେଇ ମତି ॥"

ପ୍ରକୃତରେ ପ୍ରେମ ଭକ୍ତିର ଭାବର ପ୍ରତିଧ୍ୱନି ବୃନ୍ଦାବତୀ ଦାସୀଙ୍କ ଏହି କାବ୍ୟର ସ୍ୱଷ୍ଟ ପରିଲିକ୍ଷିତ।

ପୂର୍ଣ୍ଣତମ ଚନ୍ଦ୍ରୋଦୟ କାବ୍ୟର ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ :

୧. ଏହାର ଅନ୍ୟତମ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ରୀତି କାବ୍ୟଦର୍ଶଠାରୁ ସାମନ୍ୟ ଭିନ୍ନ ଭାବରେ ନାରୀ ସୁଲଭ ନମନୀୟତା ପ୍ରକାଶ ପୂର୍ବକ କବି ଖଳ ନିନ୍ଦା ନ କରି ଖଳ ଜନ ମାନଂକୁ ସ୍ତୁତି କରିଛନ୍ତି।

୨. ପରକୀୟା ପ୍ରୀତି ସମ୍ବଳିତ ରାଧାକୃଷ୍ଣ ପ୍ରେମ ତତ୍ତ୍ୱର ଏହି କାବ୍ୟ ରଚନା ପାଇଁ ତତ୍କାଳୀନ ସମୟର ସମାଜ ଚକ୍ଷୁର ସମାଲୋଚନାରୁ ବର୍ତ୍ତିବା ପାଇଁ କବି ବୃନ୍ଦାବତୀ ଦାସୀ ନବମ ଅଧ୍ୟାୟରେ କୈଫୟତ ଦେଇଛନ୍ତି।

କବିଙ୍କ ମତରେ ଗୋପଲୀଳା ପୂର୍ଣ୍ଣତମ ଥିବାରୁ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ସେଠାରେ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ। ଏହିସବୁ ନିଗୁଢ଼ ତତ୍ତ୍ୱକୁ ଏକତ୍ର କରି କବି 'ପୂର୍ଣ୍ଣତମଚନ୍ଦ୍ରୋଦୟ' କାବ୍ୟ ରଚନା କରିଛନ୍ତି।

ଉପସଂହାର

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କର ପରିପୂର୍ଣ ଲୀଳା କଥା ବର୍ଣ୍ଣିତ ହୋଇଛି ଉକ୍ତ କାବ୍ୟରେ। ଏହାର ଚମତ୍କାର ବର୍ଣ୍ଣନା ଶୈଳୀ, ଲାଳିତ୍ୟପଦ ସଂଯୋଜନା, ଏବଂ ଉପସ୍ଥାପନା ରୀତି ମଧ୍ୟ ଯୁଗୀୟ କବି ପ୍ରତିଭାର ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ନିଦର୍ଶନ ବୋଲି କୁହାଯାଇପାରେ। ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟରେ ରୀତି ଯୁଗ ଅଳଙ୍କାର ସର୍ବସ୍ୱ, ଧ୍ୱନି, ଓ ଛାନ୍ଦ ପୂର୍ଣ୍ଣ ରଚନାରେ ମଣ୍ଡିତ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ବୈଷ୍ଣବ ଯୁଗର ଚିନ୍ତା ଧାରା ଅନ୍ତଃସ୍ରୋତା ଫଲଗୁ ରୂପେ ପ୍ରବାହିତ ହେବାକୁ ଲାଗିଲା। ଏହିପରି ଏକ ଯୁଗରେ ବୃନ୍ଦାବତୀ ଦାସୀଙ୍କର 'ପୂର୍ଣ୍ଣତମ ଚନ୍ଦ୍ରୋଦୟ' କାବ୍ୟ ରଚିତ ହୋଇଥିଲା। ରୀତିକାଳୀନ ଆଡମ୍ବରରୁ କାବ୍ୟଟି ମୁକ୍ତ ଥିଲା। କୃଷ୍ଣ ଚରିତର ସହଜ ବୋଧ ପାଇଁ କବି ଶବ୍ଦାଡମ୍ବର ପରିତ୍ୟାଗ ପୂର୍ବକ ସାବଲୀଳ ଓ ସରଳ ଶୈଳୀରେ କାବ୍ୟଟିକୁ ସୁବୋଧ୍ୟ ଓ ସୁଖପାଠ୍ୟ କରି ଅଛନ୍ତି। କବି ବୃନ୍ଦାବତୀ ଦାସୀ ପରିଣତ ବୟସରେ ଏହି କାବ୍ୟଟିକୁ ରଚନା କରିଛନ୍ତି। କାବ୍ୟରେ କବି ଅନୁପ୍ରାସ, ଉପମା, ଉତପ୍ରେକ୍ଷା ଆଦି ଅଳଙ୍କାରମାନଙ୍କର ଯଥାଯଥ ବିନ୍ୟାସ, ଅର୍ଥଗୌରବ ଆଦିର ପ୍ରୟୋଗ ଏ ଗ୍ରନ୍ଥକୁ ଅଭିନବ ରୂପ ପାଟବରେ ରୁପାୟିତ କରିଛି। କବିସମ୍ରାଟ, କବିସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ଯୁଗରେ ନାରୀ କବି ଭାବେ ଆତ୍ମ ପ୍ରକାଶ ଲାଭ କରିଥିବା ବୃନ୍ଦାବତୀ ଦାସୀଙ୍କ 'ପୂର୍ଣ୍ଣତମ ଚନ୍ଦ୍ରୋଦୟ' କାବ୍ୟରୁ କବିଙ୍କର ଶ୍ରୀ କୃଷ୍ଣ ଭକ୍ତିପ୍ରାଣତା ଅନୁଭବ କରିହୁଏ।

ସହାୟକ ଗ୍ରନ୍ଥସୂଚୀ :

୧. ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟର ଇତିହାସ, ଦ୍ୱିତୀୟ ଭାଗ, ସୂର୍ଯ୍ୟ ନାରାୟଣ ଦାସ

୨. ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟରେ ନାରୀ ପ୍ରତିଭା, ସାବିତ୍ରୀ ରାଉତ, କଟକ ଷ୍ଟୁଡେଣ୍ଟ ଷ୍ଟୋର, ୧୯୭୦

୩. ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟ ରେ ଲେଖିକା, ଗୋପାଳ କୃଷ୍ଣ ଶ୍ରୀ ଚନ୍ଦନ, ଶ୍ରୀ କୃଷ୍ଣ ପ୍ରକାଶନୀ, ବ୍ରହ୍ମପୁର, ୧୯୮୬

୪. ସମୀକ୍ଷାଲୋକ, କୃଷ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ପ୍ରଧାନ, ବିଦ୍ୟାପୁରୀ, କଟକ।

୫. ପୂର୍ଣ୍ଣତମ ଚନ୍ଦ୍ରୋଦୟ, ବୃନ୍ଦାବତୀ ଦାସୀ, ଶ୍ରୀ ରାଧାନାଥ କୋ.ଅପରେଟିଭ ପ୍ରେସ, କଟକ, ୧୯୨୭

BINDU BIMARSHA...